

Модуль 1. Складні елементарні речення сполучникового типу

Навчальний елемент 1.3

ФУНКЦІОНАЛЬНО-СТИЛІСТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ СКЛАДНОПІДРЯДНИХ ЕЛЕМЕНТАРНИХ РЕЧЕНЬ У СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ

(8 год. – лекції; 10 год. – практичні; 12 год. – сам. робота)

Лекція 6–7

Тема: СЕМАНТИКО-СИНТАКСИЧНІ ТА ФУНКЦІОНАЛЬНО-СТИЛІСТИЧНІ
ОСОБЛИВОСТІ СКЛАДНОПІДРЯДНИХ РЕЧЕНЬ РОЗЧЛЕНОВАНОЇ
СТРУКТУРИ

План

1. Семантична диференціація та нове стилістичне забарвлення складнопідрядних речень із детермінантними підрядними частинами:
 - 1.1. Складнопідрядні речення зі значенням зумовленості:
 - 1.1.1. Причинові.
 - 1.1.2. Умови.
 - 1.1.3. Допусту.
 - 1.1.4. Наслідку.
 - 1.1.5. Мети.
 - 1.2. Складнопідрядні речення часові.
 - 1.3. Складнопідрядні речення порівняльні.
 - 1.4. Складнопідрядні речення відповідності.
2. Семантичні та стилістичні відтінки складнопідрядних супровідних речень.

Ключові слова: складнопідрядне речення, розчленована структура, підрядний аналогічний непередбачуваний детермінантний зв'язок, підрядний неаналогічний корелятивний зв'язок, асемантичні та семантичні підрядні сполучники, сполучні слова (функтиви), анафоричні елементи, формально-семантичні співвідношення, функції.

Мета: поглибити відомості студентів про формально-синтаксичні та семантико-синтаксичні особливості складнопідрядних речень розчленованого типу; виявити процес розширення кола сполучних засобів та з'ясувати їх вплив на активізацію складнопідрядних речень розчленованого типу; установити формально-семантичні співвідношення виучуваних складних речень з іншими типами синтаксичних одиниць, виявити емоційно-експресивну виразність речень виучуваного типу в різностильових текстах.

Рекомендована література до навчального елемента

О с н о в н а

- Вихованець І. Р.** Граматика української мови. Синтаксис : [навч. посібник] / І. Р. Вихованець. – К. : Либідь, 1993. – С. 324–329; 339–340; 345–354.
- Волох О.Т.** Сучасна українська літературна мова : [навч. посібник для студ. пед. інститутів] / О. Т. Волох, М. Т. Чемерисов, Є. І. Чернов. – К. : Вид-че об'єдн. „Вища школа”, Головн. відділ. – С. 331–348.
- Городенська К. Г.** Сполучники української літературної мови : [монографія] / К. Г. Городенська. – К. : Вид-чий дім Дмитра Бураго, 2010. – 204 с. [4]. – (Студії з українського мовознавства).
- Дудик П. С.** Синтаксис української мови : підручник / П. С. Дудик, Л. В. Прокопчук. – К. : Академія, 2010. – С. 271–290.
- Завальнюк І. Я.** Синтаксичні одиниці в мові української преси початку ХХІ століття: функціональний і прагматичний аспекти : монографія / Інна Яківна Завальнюк. – Вінниця : Нова книга, 2010. – С. 254–289.
- Каранська М. У.** Синтаксис сучасної української літературної мови : [навч. посібн.] / М. У. Каранська. – К. : Либідь, 1995. – С. 214–258.
- Слинько І.І.** Синтаксис сучасної української мови: Проблемні питання / І. І. Слинько, Н. В. Гуйванюк, М. Ф. Кобилянська. – К.: Вища шк., 1994. – С. 519–628.
- Сучасна українська мова: Морфологія. Синтаксис : підручник / за ред. А. К. Мойсієнка.** – К. : Знання, 2010. – С. 339–341; 345–353.
- Сучасна українська мова : [підручник] / за заг. ред. О. Д. Пономарева.** – К. : Либідь, 1994. – С. 129–137; 151–165.
- Сучасна українська мова : [підручник] / О. Д. Пономарів, В. В. Різун, Л. Ю. Шевченко та ін.; за ред. О. Д. Пономарева.** – К. : Либідь, 1997. – С. 329–342.
- Сучасна українська мова : [підручник] / М. Я. Плющ, С. П. Бевзенко, Н. Я. Грипас та ін.; за ред. М. Я. Плющ.** – 3-тє вид., стереотип. – К. : Вища шк., 2001. – С. 382–388.
- Сучасна українська мова: Синтаксис : [навч. посібн.] / С. П. Бевзенко, Л. П. Литвин, Г. В. Семеренко.** – К. : Вища шк., 2005. – С. 191–200.
- Шульжук К. Ф.** Синтаксис української мови : [підручник] / К. Ф. Шульжук. – К. : Академія, 2004. – С. 277–302.

Д о д а т к о в а л і т е р а т у р а

- Городенська К.** Сполучникова спеціалізація й транспозиційна реалізація семантико-синтаксичних відношень у складнопідрядних речення / Катерина Городенська // Науковий вісник Чернівецького університету : зб. наук. праць / ред. кол. : Б. І. Бунчук (наук. ред.) та ін. – Чернівці : Рута, 2007. – Вип. 312–322 : Слов'янська філологія. – С. 73–77.
- Гуйванюк Н. В.** Формально-семантичні співвідношення в системі синтаксичних одиниць : монографія / Н. В. Гуйванюк. – Чернівці : Рута, 1999. – 336 с.
- Гуйванюк Н.** Функціональна транспозиція в синтаксисі / Ніна Гуйванюк // Лінгвістичні студії : зб. наук. праць / укл. : А. Загнітко (наук. ред.) та ін. – Донецьк : ДонНУ, 2001. – Вип. 7. – С. 85–90.

- Дудик П. С.** Стилістика української мови : навч. посібн. / П. С. Дудик. – К. : Академія, 2005. – 368 с. – (Альма-матер).
- Єрмоленко С. Я.** Синтаксис і стилістична семантика : монографія / С. Я. Єрмоленко. – К. : Наук. думка, 1982. – 210 с.
- Загнітко А. П.** Український синтаксис (науково-теоретичний і навчально-практичний комплекс) : у 2-х частинах / А. П. Загнітко. – Ч. I. – К. : ІЗМН, 1996. – 202 с.
- Загнітко А. П.** Основи українського теоретичного синтаксису / А. П. Загнітко. – Ч. I. – Горлівка : ГДППМ, 2004. – 227 с.
- Мацько Л. І.** Стилістика української мови : підручник / Л. І. Мацько, О. М. Сидоренко, О. М. Мацько. – К. : Вища шк., 2003. – 462 с.
- Пентелюк М. І.** Культура мови і стилістика : пробн. підручн. для гімназій гуман. профілю. – К. : Вежа, 1994. – 240 с.
- Пономарів О.** Стилістика сучасної української мови : підручник / Олександр Пономарів. – [3-тє вид., перероб. і доповн.]. – Тернопіль : Навч. книга – Богдан, 2000. – 248 с.

С л о в н и к и й д о в і д н и к и

- Ахманова О. С.** Словарь лингвистических терминов / О. С. Ахманова. – М. : Сов. писатель, 1966. – 607 с.
- Ганич Д. І.** Словник лінгвістичних термінів / Д. І. Ганич, І. С. Олійник. – К. : Гол. вид-во „Вища школа”, 1985. – 360 с.
- Городенська К. Г.** Граматичний словник української мови: Сполучники / Городенська К. Г. – К., Херсон : Ін-т укр. мови НАН України, Херсон. держ. ун-т, 2007. – 349 с. [2].
- Гуйванюк Н.** Українська мова: Схеми, таблиці, тести : навчальний посібник [для студентів вищих навчальних закладів] / Н. Гуйванюк, О. Кардащук, О. Кульбабська. – Львів : Світ, 2005. – 304 с.
- Загнітко А.** Словник сучасної лінгвістики: поняття і терміни : у 4 т. / А.П. Загнітко. – Донецьк : ДонНУ, 2013. – Т. 1. – 402 с.; Т. 2. – 350 с.; Т. 3. – 426 с.; Т. 4. – 388 с.
- Єрмоленко С. Я.** Українська мова : короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів / С. Я. Єрмоленко, С. П. Бирик, О. Г. Тодор; за ред. Єрмоленко С. Я. – К. : Либідь, 2001. – 224 с.
- Мала** філологічна енциклопедія : [довідник] / укл. : О. І. Скопенко, Т. В. Цимбалюк. – К. : Довіра, 2007. – 478 с.
- Селіванова О.** Сучасна лінгвістика : термінологічна енциклопедія / Олена Селіванова. – Полтава : Довкілля-К, 2006. – 716 с.
- Селіванова О. О.** Лінгвістична енциклопедія / О. О. Селіванова. – Полтава : Довкілля-К, 2010. – 843 с.
- Українська** мова : [енциклопедія]. – К. : Укр. енциклопедія ім. М. П. Бажана, 2004. – 824 с.
- Языкознание.** Большой энциклопедический словарь / гл. ред. В. Н. Ярцева. – 2-е. изд. – М. : Большая Росс. энциклоп., 1998. – 685 с.